

MUZIEKPRAKTIJK IN DE LAGERE SCHOOL

VIJFDE KLAS

Muziek in de vijfde klas: het gaat hier vooral om de inhoud van de muzieklessen in de namiddagperiodes. Sommige elementen daarvan komen ook aan bod in de ochtendmuziek. In die ochtendmuziek komen de kinderen van de vijfde klas echter ook in contact met wat in vierde en zesde klas thuishoort.

Zang

Meerstemmig :

Twee- en driestemmige zettingen voor gelijke stemmen

canons

Syllabisch (hoofdzakelijk)

Keuze van de liederen

Uit het repertoire van het traditionele kinderlied

In samenhang met de intervaller

In samenhang met periodelessen

In samenhang met toneelstuk

In samenhang met het feest

Lieder in diverse talen

Niet: vereenvoudigde versies van bekende muziekwerken.

Tessituur

c' - f'' met een zeldzame afwijking naar boven en naar beneden. (b - g'')

Instrumentaal

Aansluiten bij het liedrepertoire

Blokfluit: sopraan-, alt- en tenorblokfluit

moeilijkere liederen

Voortzetting: fis, cis, bes, es (twee mollen, twee kruisen).

Blokfluitstukjes met instrumentale begeleiding

Eenvoudige twee- en driestemmige zettingen en eenvoudige canons

Klokkenspel

Meer gebruik van chromatische tonen.

Ostinato's en bourdons

Slaginstrumenten

Ritmische ondersteuning van de melodie.

ondersteuning van maat en metrum

Andere instrumenten

Vele kinderen leren in de muziekschool een instrument bespelen. Deze instrumenten kunnen geïntegreerd worden in de muziekpraktijk van de school.

Notenleer

Toonladders van C, F, G, D en E op de sopraanfluit, van C, F, G, E, A en Bes op de altfluit.

Toonladders van a, d, e op sopraan; van a, d, e, g op alt.

Toontreffen op sopraan-, en altblokfluit en met de stem.

Toontreffen met tweede stem op blokfluit en met de stem

Ritmische notatie in combinatie met toonnotatie

Majeur-mineur oefenen

De F-sleutel op de altfluit

Intervalleer

Intervallen op het klokkenspel treffen, vanuit diverse tonen

Improviseren op klokkenspel

Intervallen op de blokfluit treffen

Intervallen al zingend treffen: ontwikkelen van absoluut gehoor door het treffen van de toon a.

Intervalreeksen leren gebruiken op de blokfluit en met de stem

Stemvorming en ademhaling

geen bewustzijn voor de middenrifademhaling wekken. Wel spelletjes en oefeningen die deze bevorderen: kaarsen blazen, ritmieballonnetje blazen, veertjes blazen enz...

Geen stemvorming als dusdanig, wel steeds voldoende hoog zingen met aandacht voor kopresonantie.

Zingen op klanken: noe, lu, jo, ju enz; klanken die vooraan in de mond kunnen gezongen worden.

Liefst niet met de a-klank, tenzij voorafgegaan door een j (ja) of n(na) en met voldoende aandacht voor de plaatsing van de klank vooraan in de mond.

Goede articulatie met ontspannen mond

Aandacht bij meerstemmig zingen: zorgen dat de kinderen niet op de stem drukken!

Gehoervorming

klanken herkennen (klankkwaliteiten)

toonduur herkennen

Toonhoogte herkennen

intervallen herkennen

luisteren naar muziek (bijvoorbeeld ook bij begin van een verhaal)

luisteren naar muziek in taalperiode creatief schrijven

absolute tonen herkennen.

Vormleer

voor- en nazingen van muzikale zinnen

voor- en naspelen improviserend
ritmische patronen klappen en stappen en instrumentaal spelen

Ritme

het ritme van de tekst volgen al klappend en op instrumenten
ritmische patronen klappen en stappen en instrumentaal spelen
ondersteuning van het metrum
metrum en ritme gelijktijdig hanteren
ostinato's en bourdons op Orff-instrumentarium
maatslaan is niet nodig.

Functionele muziek

Toneelmuziek

Begeleiden van de liederen (meerstemmig) met mogelijk gebruik van ostinato

Zuiver instrumentale melodische stukjes

Ritmische stukjes (slagwerk)

Feestmuziek

Vóór het feest: steeds dezelfde toonaard instrumentaal

Na het feest: in andere toonaarden (transponeren) zingen en spelen.

ALGEMENE OPMERKINGEN VOOR DE LEERKRACHT:

Dirigeren

steeds zéér eenvoudige aanduidingen van het ritme, zelden van de maat.

De kinderen moeten getraind worden in het kijken naar de dirigent. De dirigent dirigeert vooral met de mond, niet met armen of handen. Grote en wijde armbewegingen leiden af, en kunnen slechts uitzonderlijk gebruikt worden.

Maatslaan is meestal niet nodig, tenzij bij instrumentaal spel en combinatie zang en instrumentaal spel.

Bij instrumentaal spel kan het helpen om enkele kinderen de maat te laten aangeven op een instrument.

Melodie-instrumenten als viool en dwarsfluit, hobo en dergelijke zijn zéér geschikt om als maatinstrument te gebruiken.

Klokkenpelletjes vooral gebruiken als melodie-instrumenten.

Zang

Laat kinderen vooral zingen zonder instrumentale begeleiding, dus liefst a capella.

Begeleiding met piano is te vermijden. De piano is getemperd gestemd en verhindert daardoor het juiste toontreffen.

Begeleiding met snaarinstrumenten als viool en cello is wel mogelijk, wegens exacte stemming van de kwint.

Meerstemmigheid

Niet in kleuterklas en eerste, tweede en derde klas

Wel in vierde, vijfde en zesde klas

Instrumentaal kan het vanaf de derde klas

Wel ter gelegenheid van schoolfeesten, maar dan uitsluitend als de hele school samen zingt.

Degene die de schoolsamenzang leidt zingt steeds de eerste stem mee, om op die manier houvast te geven aan de jongste kinderen die ook steeds de eerste stem zingen.

Wil men kinderen van eerste, tweede en derde klas bij meerstemmigheid betrekken, dan moeten zij voldoende gesteund worden door grotere kinderen.

Wat met spontaan zingen van tweede stem of canon in een derde klas (of eerder)?

Laten gebeuren, maar zeker niet bevorderen.

Laat het eerder instrumentaal gebeuren dan zingend.

Geduld is in deze essentieel. Te vroege meerstemmigheid kan funest zijn voor de (kinder)stem.